

Ehdotus A 1947/UVU
Käsittelijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta

Mietintö jäsen ehdotuksesta, joka koskee sähkömarkkinoiden hinnoittelun muutosta

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto ei jatka sähkömarkkinoiden hinnoittelua koskevan jäsen ehdotuksen A 1947/UVU käsittelyä.

Taustaa

Sähkön hinta on herättänyt useimmissa suurta huomiota viime aikoina. Perussyynä sähkön hinnan kehitykseen on Euroopassa koko 2000-luvun ajan harjoitetussa ideologisesti värityneessä energiapolitiikassa, joka oli vallalla myös Pohjoismaissa. Ruotsissa ydinvoimaloita on ideologisista syistä suljettu ja Suomessa niitä ei ole samoista syistä saanut rakentaa, ja samaan aikaan on lakkautettu useita lämpövoimaloita. Tuulivoiman ja aurinkoenergian käyttöä on lisätty voimakkaasti varmistumatta kuitenkaan vastaavan kotimaisen perusenergian saannista. Olemme luottaneet siihen, että puuttuva energia tuodaan muiden maiden energijärjestelmistä tai korvataan kaasulla sellaisina aikoina, jolloin tuulta ei ole tarpeeksi tuulivoimaa varten tai auringonvaloa aurinkoenergiaa varten.

Suomen ja Ruotsin molemminpuolinen riippuvuus tuontienergiasta on kuitenkin hyvä esimerkki lyhytnäköisestä ja epävarmasta energiapolitiikasta. Kehitys on tehnyt mahdolliseksi sen, että Venäjä pystyy käyttämään energiaa pelinappulana geopoliittisessa pelissä.

Vapaa Pohjola ehdottaa siksi, että hinnoittelumekanismia muutetaan siten, että Pohjoismaissa halvalla tuotettu puhdas energia tulee ensisijaisesti Pohjoismaiden omien sähkönkuluttajien käyttöön. Pohjoismaissa on pikemminkin lisättävä energian omavaraisuutta sen sijaan, että maat tulevat yhä riippuvaisemmiksi kalliista ja usein ympäristön kannalta huonommasta energiantuotannosta. Ensisijaisesti tulee täyttää maiden oma energian tarve halvalla, puhtaalla energialla.

Jotta tämä olisi mahdollista, Pohjoismaiden tulee yhdessä toimia Euroopan energiemarkkinoiden muutoksen puolesta. Pohjoismaiden tulee luoda yhteinen rakenne, jonka kautta ne voivat edustaa yhteispohjoismaista energiapolitiittista kantaa Euroopassa ja vaalia kotimaisia intressejä huolehtimalla siitä, että kotitalouksien,

yri­tysten, hyvinvoinnin ja turvalli­suuden käytettävissä on edullista energiaa. EU:n jäseninä olevien Pohjoismaiden hallitusten tulee yhdessä edistää EU-lainsäädäntöön tehtäviä tarvittavia muutoksia ja tarvittaessa toteuttaa ne synkronisoidusti.

Vapaa Pohjola ehdottaa myös, että Pohjoismaiden hallitukset perustavat pääministerien, energiaministerien ja ulkomaankauppaministerien muodostaman pohjoismaisen energiapoliittisen neuvoston ja että neuvosto kutsuu energia-alan asiantuntijoita neuvotteluihin, kun tavoitteena on päästä sopimukseen, joka suojaa kansalaisia tuontienergian korkeilta kustannuksilta ja ympäristön kannalta huonommalta energialta.

Valiokunnan näkemykset

Vapaan Pohjolan jäsenehdotuksessa toivotaan, että Pohjoismaiden ministerineuvosto laatii yhteisen strategian ja muokkaa energiapoliittista suuntaa Euroopassa, jotta eurooppalaista sähkömarkkinaa voidaan muuttaa siten, että Pohjoismaiden omaa energiahuoltoa voidaan vahvistaa.

Valiokunta päätti Oslossa 31. lokakuuta pitämässään kokouksessa, että se ei halua jatkaa Vapaan Pohjolan jäsenehdotuksen käsittelyä.

Valiokunta katsoo, että ehdotus on ongelmallinen suhteessa EU-oikeuteen, eikä se siksi halua jatkaa ehdotuksen käsittelyä.

Tukholmassa 6. helmikuuta 2024

Kjell-Arne Ottosson (KD)
Markku Siponen (kesk.)
Sandra Listherby (Lib)
Lars-Christian Brask (LA)
Gunilla Carlsson (S)
Juha Viitala (sd)
Anna Vikström (S)
Per-Arne Håkansson (S)

Odd Harald Hovland (A)
Ann-Sofie Alm (M)
Alexandra Anstrell (M)
Lars Püss (M)
Liv Kari Eskeland (H)
Erling Eidesgaard (T)
Orri Páll Jóhannsson (VG)

Vapaa Pohjola ja Norjan edistyspuolue esittivät valiokunnan päätökseen varauman.

Varauma

Vapaa Pohjola ja Norjan edistyspuolue esittivät päätökseen varauman ja ehdottavat, että

Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että toimitaan sen puolesta, että muutetaan energiaa koskevaa säännöstöä, niin että Pohjoismaat voivat ensisijaisesti tuottaa halpaa energiaa omaan käyttöön ja toissijaisesti viedä sitä Pohjolan ulkopuolelle.

että perustetaan Pohjoismaiden pääministerien, energiaministerien, ulkomaankauppaministerien ja energia-alan asiantuntijoiden muodostama energiapoliittinen neuvosto ja että laaditaan yhteinen pohjoismainen strategia ja yhteiset energiapoliittiset suuntaviivat Euroopan energiemarkkinoiden muuttamiseksi, niin että vahvistetaan Pohjoismaiden omaa energiahuoltoa.

Tukholmassa 6. helmikuuta 2024

Ann-Christine From Utterstedt (SD)
Minna Reijonen (ps.)

Tor André Johnsen (FrP)